

16. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1961 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rak.mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana taloustireht. Jalmari Hopeavuori sekä jäsenenä ent. palokorp. Pauli Kaja, kiinteistöneuvos Olavi Karasuo, toimits. John Lanervo, maanvilj. Lars Lindberg, sorvaaja Lauri Santanen, ins. Vidar Westerholm sekä rak.mest. Leo Vilkman. Itseoikeutettuna jäsenenä oli rak.tarkast. Aulis Salo. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup.joht. Hjalmar Krogius 30. 6. asti ja siitä lähtien apul.kaup.joht. Veikko Järvinen. Lautakunnan sihteerinä toimi valtiot. maist. Nils Härkäpää.

Lautakunnan kokoukset ym. Palolautakunta kokoontui vuoden aikana 21 kertaa. Kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 239. Saapuneita kirjeitä oli 330 ja lähetettyjä 100.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 689 saapunutta ja 906 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Lautakunnan kertomusvuonna lopullisesti päättämät asiat olivat: lautakunnan kokousajat ja pöytäkirjojen pitäminen nähtävinä (31. 1. 4 §, 23. 5. 109 §, 30. 5. 115 §); laskujen, avustusten ym. maksaminen palokunnan rahaston varoista (31. 1. 12—14 §, 28. 2. 41, 42 §, 14. 3. 52 §, 19. 9. 165 §, 17. 10. 174 §, 28. 11. 208 §, 20. 12. 231 §); viranhaltijain oikeuttaminen hyväksymään laskuja ja maksu-määräyksiä, päättämään varastohankinnoista ym. (31. 1. 16 §, 13. 12. 217 §, 20. 12. 232 §); hankintavaltuuksien vahvistaminen kertomusvuodeksi (31. 1. 17 §); kaluston ja tarvikkeiden sekä korjaustöiden tilaaminen (31. 1. 20 §, 28. 3. 70 §, 11. 4. 74, 75 §, 9. 5. 96, 97 §, 23. 5. 105 §, 30. 5. 113, 114.§, 13. 6. 124 §, 5. 9. 154, 155 §, 17.10. 179 §, 13. 12. 223 §); palolautakunnan kiinteistöjen kunnossapitomäärärahojen jaottelu (31. 1. 21 §); palokunnan rahaston ja Gösta Waseniuksen rahaston varojen

käyttö (14. 2. 28, 29 §); laitoksen viranhaltijoiden virka-asuntojen järjestely (14. 2. 31 §, 13. 6. 126 §, 19. 9. 166 §, 13. 12. 221 §); vapaaehtoisten palokuntien avustaminen (14. 3. 60 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (14. 3. 64 §, 5. 9. 158 §); palolaitoksen 100-vuotisjuhlan ja Haagan paloaseman vihkiäisten ohjelman hyväksyminen (13. 6. 122, 123 §); sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen (17. 10. 177 §); palopäällikön oikeuttaminen tekemään sopimuksia Haagan paloaseman voimistelusalin vuokraamisesta (5. 9. 157 §, 14. 11. 201 §) sekä nuohouspiiriäön muuttaminen (20. 12. 233 §).

Esitykset. Palolautakunta teki esityksiä kaupungin muille elimille asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: palolaitoksen virka-asuntokysymykset (31. 1. 18 §, 8. 8. 135 §, 29. 8. 145 §, 31. 10. 191 §, 13. 12. 221 §); ennakkoveron jättäminen perimättä kunniapalkinnoista, joita oli v. 1953—1957 maksettu palokunnan rahaston varoista (14. 2. 32 §); lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylittämisoikeuden anominen, määrärahojen käyttö ym. (14. 2. 33 §, 5. 9. 159 §, 31. 10. 194, 195 §, 14. 11. 199, 200 §, 13. 12. 222 §); laitoksen viranhaltijoiden vapauttaminen suorittamasta eräitä heille tuomittuja korvauksia (28. 2. 45 §, 25. 4. 84 §, 23. 5. 104 §, 13. 6. 118 §, 19. 9. 164 §); laitoksen kapellimestarin palkkion korottaminen (28. 2. 46 §); eräiden avustusten myöntäminen (28. 2. 43 §, 14. 3. 53, 54 §, 28. 3. 69 §, 25. 4. 85 §, 9. 5. 94 §); ansiomerkkien myöntäminen laitoksen viranhaltijoille (14. 3. 58, 59 §); palolaitoksen 100-vuotisjuhlan ja Haagan paloaseman vihkiäisjuhlan järjestämiskysymykset (13. 6. 122, 123 §, 29. 8. 144 §, 5. 9. 152 §); yhteisen varavoimakoneen hankinta Kallion paloasemalle ja kalliosuojaan (13. 6. 125 §); Haagan paloasemalla olevan virvoke kioskin luovutus Helsingin Palokunnan Urheilijoiden hoitoon (29. 8. 146 §); yleisen kiinteistöjen palotarkastuksen muuttaminen suoritettavaksi vain joka kolmas vuosi (29. 8. 147 §); komitean asettaminen laatimaan uuden palolain mukaista palojärjestystä (5. 9. 153 §); Haagan paloaseman henkilökunnan oikeuttaminen ostamaan päivittäiset ateriansa Koskelan sairaskodista (5. 9. 156 §); Helsingin palotoimen historiikin jakaminen kaupunginvaltuuston jäsenille ja palolaitoksen eläkeläisille (17. 10. 178 §) sekä huonetilan luovuttaminen Laajalahdentie 7:stä Munkkiniemen VPK:lle (20. 12. 234 §).

Lausunnot. Palolautakunta antoi kaupungin muille elimille mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: sähkö- ja kaasulaitoksen tarvitseman tulenaran nesteen varastointi (9. 5. 99 §); lisälainan myöntäminen paloaseman rakennustyötä varten Pakinkylän VPK:lle ja Haagan VPK:lle (13. 6. 106 §, 20. 12. 235 §); keskustan tunnelikomitean ehdotus ikkunattomien maanalaisten työtilojen rakentamisesta (13. 6. 128 §); Pukinmäen VPK:lle myönnetyn lainan ehdon täyttäminen (8. 8. 136 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomus v:lta 1960 (8. 8. 137 §); erään tulipalon yhteydessä sattuneen tapaturman korvaaminen (8. 8. 138 §); Keskussotilassairaala 1:n lisärakennus- ja muutostöiden piirustusten hyväksyminen (19. 9. 169 §); hätäpuhelimien jättäminen merkitsemättä merkkivalolla (17. 10. 180 §); ehkäisevään palosuojeluun liittyvien eräiden tehtävien siirtäminen uudelleenjärjestettävälle rakennustarkastustoimistolle (17. 10. 188 §); Laajasaloon tulenaran nesteen varastotalueelle rakennettavan voiteluainetehtaan sekoitushallin pääpiirustukset (28. 11. 214 §) sekä nuohoustoimen kunnallistaminen (20. 12. 233 §).

Lisäksi antoi palolautakunta 27 lausuntoa asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- tai muutosehdotuksista.

Palolaitos

100-vuotisjuhla. Kertomusvuonna 1. 10. oli kulunut 100 vuotta siitä, kun kaupungin vakinainen palokunta nykyisessä muodossaan aloitti toimintansa. Merkkipäivää vietettiin palolaitoksessa erittäin juhlallisesti. Juhliin kutsuttiin kotimaan ja muiden Pohjoismaiden suurimpien kaupunkien palopäälliköitä ja palokuntien edustajia sekä valtiovallan, kaupungin ja sen laitosten edustajia. Päivä aloitettiin juhlallisella vartionvaihdolla pääpaloasemalla, jonka jälkeen seurasi onnittelujen vastaanotto. Klo 13 pidettiin Senaatintorilla palolaitoksen sammutusjoukkojen katselmus ja ohimarssi, jonka vastaanotti sisäasiainministeri. Tuntia myöhemmin oli päiväjuhla Kauppakorkeakoulun juhlasalissa, johon oli kutsuttu edustava kutsuvierasjoukko sekä palolaitoksen eläkeläiset. Juhlapuheen piti sisäasiainministeri Eemil Luukka, ja yliormest. Lauri Aho toi kaupungin tervehdyksen sekä suoritti ansiomerkkien jaon. Illalla oli Kaupungintalon juhlasaliin järjestetty juhlaillliset kutsuvieraille. Seuraavina päivinä järjestettiin vielä palolaitoksen koko henkilökunnalle juhlaillliset. Palolaitos sai juhlapäivänään vastaanottaa lukuisia onnitteluja sekä lahjoituksia, joista merkittävin oli vakuutusyhtiöiden 1 mmk:n lahjoitus, joka käyteen paloilipäällystön ja -miehistön ammattitaidon edistämiseen.

100-vuotisjuhlien yhteydessä vihittiin ja otettiin käyttöön kaupungin uusi paloasema Haagassa. Paloaseman vihkimisen toimitti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Teuvo Aura. Pääpaloasemalle oli järjestetty vanhan palokaluston museonäyttely, joka pidettiin yleisölle avoinna koko lokakuun. Näyttelyssä kävi toistatuhatta henkeä.

Palolaitoksen 100-vuotisjuhliin ilmestyi myös talouspääll. Nils Härkäpään kirjoittaman Helsingin palotoimen historian suomenkielinen painos.

Henkilökunta. Virat ja viranhaltijat sekä työntekijät. Palopääll. Thor Sundquist, joka oli tullut palolaitoksen palotarkastajaksi v. 1938, apulaispalopäälliköksi v. 1949 ja palopäälliköksi v. 1955 ja joka loukkaantui vaikeasti Tilgmann Oy:n toimitalon tulipalon sammutustöissä 12. 7. 1960, kuoli 30. 11. 1961. Palopääll. Sundquistissa palolaitos menetti vastuuntuntoisen ja tarmokkaan päällikön, jonka ansiota oli palolaitoksen kehittäminen 1950-luvulla ja Haagan uuden paloaseman aikaansaaminen.

Kaupunginhallitus määräsi apul.palopääll. Harri Virranteen hoitamaan palopäällikön virkaa 1. 12. lukien kunnes se vakinaisesti täytetään. Apulaispalopäällikön viransijaiseksi vastaavaksi ajaksi palolautakunta määräsi palomest. Allan Harneen ja palomestarin viransijaiseksi apul.palomest. Erkki Saksan. Palopääll. Sundquistin sairausloman aikana 1.1.—31.1.1961 hoiti apul.palopääll. Harri Virranne palopäällikön virkaa.

Kaupunginvaltuuston 30. 11. 1960 tekemän päätöksen mukaisesti perustettiin palolaitokseen 1.1.1961 lukien uusi 20. palkkaluokan ja IV kielitaitoluokan ruiskumestarin virka, johon palolautakunta 1.4. lukien valitsi palokers. Eino Jaalen. Avoimiksi tullesiin palokersantin virkoihin palolautakunta valitsi palokorpraalit Väinö Hämäläisen 1.3., Selim Nymanin 1.4., Bror Ostrowin 1.5., Johannes Mattilan 1.6. ja William Vuorisen 1.11.

Valtion palokouluun komennettujen viranhaltijain sijaisina toimivat 16.1.—31.3. välisenä aikana ruiskumest. Erkki Thurman apulaispalomestarin sijaisena ja palokers. Torsti Salomaa ruiskumestarin sijaisena. Palokersantin virkaa hoitivat palokorpraalit Selim Nyman 24.1.—25.3, Verner Järvinen 1.—31.3. ja Åke Welin 1.—30.4. välisinä aikoina.

Kertomusvuoden aikana palopäällikkö nimitti palokorpraalin virkoihin 11 palomiestä, palomiehen virkoihin 11 tp. palomiestä ja otti tp. palomiehiksi 18 uutta miestä. Työsopimussuhteeseen palopäällikkö palkkasi eronneiden tilalle viisi henkilöä sekä Haagan paloaseman voimistelusalialla varten vahtimestari-lämmittäjän ja siivoojan.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana eläkeiän saavuttaneina palokersantit Bruno Gulin, Urho Laaksonen, Martti Meilo, Karl Meling ja Gunnar Skarp, palokorpraalit Onni Ilvonen, Toivo Jortikka, Karl Nyman ja Väinö Paakkanen, sorvaaja Lauri Santanen sekä sairaussyistä palomies Toivo Peltonen. Muista syistä erosi palolaitoksen palveluksesta viisi viranhaltijaa ja neljä työsopimussuhteeseen palkattua henkilöä. Palokorpr. Valter Koivisto kuoli 31.1.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä oli 21.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 72 palomiehen vuosilomasijaista ja kolme toimistoapulaisen vuosi- ja sairauslomasijaista. Muuna aikana palveli 18 palomiehen sairauslomasijaista.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla ilmenee seuraavasta taulukosta:

Osasto	Viranhaltijat				Työsopimussuhteessa olevat työntekijät		Yhteensä			
	Päällystö	Ali-päällystö	Miehistö	Talous- ja huoltohenkilökunta		Mp.	Np.	Mp.	Np.	Yht.
				Mp.	Np.					
Palopäällikkö	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sammutusosasto	3	—	—	—	—	—	—	3	—	3
I palopiiri										
Pääpaloasema	1	11	79	—	—	—	—	91	—	91
II palopiiri										
Haagan paloasema	1	6	35	—	—	1	1	43	1	44
III palopiiri										
Käpylän paloasema	1	5	32	—	—	—	—	38	—	38
Malmin palovartioasema	—	2	10	—	—	—	—	12	—	12
IV palopiiri										
Kallion paloasema	1	9	70	—	—	4	—	84	—	84
Herttoniemen palovartioasema	—	2	13	—	—	—	—	15	—	15
Sammutusosasto yhteensä	7	35	239	—	—	5	1	286	1	287
Teknillinen osasto	1	1	—	1	—	17	1	20	1	21
Palonehkäisyosasto	6	—	—	—	—	—	—	6	—	6
Talousosasto	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Toimisto	—	—	—	—	4	1	1	1	5	6
Varusvarasto	—	—	—	3	—	1	2	4	2	6
Talousosasto yhteensä	1	—	—	3	4	2	3	6	7	13
Kaikkiaan	16	36	239	4	4	24	5	319	9	328

Kertomusvuonna sattui tulipalojen sammutushenkilökunnan keskuudessa sammutustyössä kaksi savumyrkytys- ja 54 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui seitsemän henkilöä. Tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmatoimisto tai Vakuutusosakeyhtiö Pohjola eivät korvanneet, oli kaksi. Tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat 475 päivään ja niistä suoritettavat korvaukset 588 710 mk:aan.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 227 kertaa sairauspäivien lukumäärän ollessa yhteensä 2 860. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat kolme ja 33.

Henkilökunnan eri ryhmien sairauspäivien keskimääräinen luku vuodessa sairaustapausta ja henkilöä kohti oli seuraava: päällystö 16.2 ja 9.0, alipäällystö 19.1 ja 3.0, miehistö 15.8 ja 1.0, talous- ja huoltohenkilökunta 48.0 ja 18.0 sekä työsopimussuhteessa olevat työntekijät 4.3 ja 1.2

K o u l u s. Sammutushenkilökunnan koulutus tapahtui laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia. Paloasemilla pidettiin myös oppitunteja, ulkopuolisten asiantuntijain luentoja sekä opetuselokuvaesityksiä. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaisilla kursseilla. Uusille palomiehen vuosilomasijaisille pidettiin keväällä kahden viikon peruskurssi.

Palokoulun ensimmäisellä 5.9.1960 alkaneella ja 31.3.1961 päättyneellä päällystöluokalla oli oppilaina yksi päällystöön, kolme alipäällystöön ja kolme miehistöön kuuluvaa viranhaltijaa. Valtion palokoulun alipäällystöluokalle, jonka kurssi jatkui vielä v. 1962, oli komennettu viisi palolaitoksen viranhaltijaa. Kaupungin koulustoimikunnan järjestämän johtamistaidollisen peruskurssin suoritti yksi paloteknikko ja kaksi palokersanttia, johtamistaidollisen kurssin I jakson kaksi viranhaltijaa, tulokaskurssin yhdeksän viranhaltijaa, kunnallishallinnollisen B-kurssin yksi viranhaltija, irtaimistoluettelohoitajien kurssin kaksi viranhaltijaa, työnopetuskurssin palolaitoksen korjausmestari ja toimistoteknillisen kurssin palolaitoksen toimistoapulainen. Helsingin Navigaatioseuran laivurikurssin suoritti kolme viranhaltijaa. Apulaispalopäällikkö osallistui virastopäälliköiden neuvottelupäiville.

Palotarkast. Pertti Hallio suoritti opintomatkan Antwerpeniin ja Hampuriin ja apul.palotarkast. Gösta Willing Kööpenhaminaan. Palomiesten pohjoismaisiin opintopäiviin Tukholmassa osallistui palolaitoksen miehistöä. Lisäksi mainittakoon, että palolaitoksessa oli vuoden aikana kaikkiaan viisi muihin palokuntiin kuuluvaa harjoittelijaa.

Kiinteistöt ja kalusto. **K i i n t e i s t ö t.** Haagan paloaseman rakennustyöt, jotka oli aloitettu v. 1960, saatettiin loppuun ja asema otettiin käyttöön 1.10. Samanaikaisesti lopetettiin aikaisemmat palovartioasemat Munkkiniemessä ja Pitäjänmäellä Strömberg Oy.:n tehtaalla.

Muista rakennustyöistä mainittakoon Herttoniemen palovartioaseman saunan rakennustyöt, jotka aloitettiin lokakuussa, sekä pääpaloaseman asuintalossa Korkeavuorenkatu 39 vesi- ja viemäriputkien uusiminen, lämminvesiputkien asentaminen ja talon liittäminen kaukolämmitysverkostoon, mitkä työt aloitettiin syksyllä.

K a l u s t o. Palolaitokseen hankittiin vuoden aikana kaksi Fargo-merkkistä sairaankuljetusautoa ja tilattiin kaksi Ruberg-nokkapumpulla varustettavaa ruis-

kuautoa, joiden toimitus kuitenkin siirtyi v:n 1962 puolelle. Uudelle Haagan paloasemalle hankittiin tarvittava hälytys- ja huoltokalusto, kuten hälytyskeskus, sisähälytyslaitteet ja letkujenhuoltokalusto sekä huone- ym. kalustoa. Pääpaloaseman ja Kallion paloaseman sisähälytyslaitteet uusittiin ja pääpaloasemalle hankittiin uusi laitoksen sisäinen puhelinvaihte ja sähkösaannin varmistamiseksi varavoimakone. Pääpaloaseman puhelinvaihte, johon kytkettiin myös Kallion ja Haagan paloasemat, uusittiin. Palolaitoksen kiinteistöjen katu- ja piha-alueiden puhtaana-pitoa varten laitos hankki Fordson-merkkisen traktorin lisälaitteineen. Lisäksi saatiin hankituksi kolme Coventry Climax -merkkistä kannettavaa moottoriruiskua, viisi autoradiopuhelinta, letkukalustoa ym. Sammutushenkilökunnan kypärat uusittiin ja miehistölle hankittiin lippalakit.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen lukumäärä ja jakaantuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	A u t o j a										Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja	
	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliö- ja vaahtoautoja	Letkuautoja	Tikkaautoja	Erikoishuoltoautoja	Sairaankuljetus- autoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja			Yhteensä
<i>Sammutusosasto</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Pääpaloasema	2	1	—	—	1	1	1	1	3	2	12	1	10
Haagan paloasema	2	—	—	1	—	—	1	—	1	—	5	—	5
Käpylän paloasema	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	4
Malmin palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kallion paloasema	2	2	1	1	1	1	6	1	1	—	16	—	3
Herttoniemen palovartioasema	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Varalla	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4
<i>Teknillinen osasto</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Yhteensä	12	3	2	3	2	2	8	2	7	4	45	1	28

Palolaitoksella oli siis 22 varsinaista sammutusautoa, joista 14 pumpulla varustettua. Näistä oli seitsemässä autossa korkeapainesumupumppu. Pumpulla varustetuista autoista oli kahdessa 2 500, neljässä 2 000 ja yhdessä 1 000 l/min tehoinen pumppu ja seitsemässä yhdistetyt 1 500 l/min (8 ik) matala- ja 250 l/min (46 ik) korkeapainepumppu. Mainituista autoista oli neljätoista varustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla, joiden teho yhdessätoista autossa oli 1 000 l/min, yhdessä 1 500 l/min, yhdessä 4 000 l/min ja yhdessä 8 000 l/min.

Moottoriruiskuista oli kaasuturbiinipumppu 2 200 l/min tehoinen, viisi ruiskua 2 000, kaksi 1 500, kolme 1 000, kahdeksan 800, kolme 600 ja kuusi 200 l/min tehoista.

Ruiskuveneen HRV 2:n pumppujen teho oli yhteensä 8 000 l/min ja veneessä oli lisäksi korkeapainepumppu ja vaahtosammutuslaitteet.

Palolaitoksen kaikkien pumppujen yhteinen teho oli siis 60 100 l/min.

Uutta kumitettua paloletkua hankittiin yhteensä 5 000 m, josta 3 000 m 3":n ja 2 000 m 1 ½":n letkua. Käyttökelvotonta letkua poistettiin 221 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopulla yhteensä 43 570 m, josta 23 482 m 3":n liittimillä varustettua

pääjohtoa. Tämän lisäksi oli palolaitoksella korkeapaine- ja muita erikoisletkuja yhteensä 2 820 m.

Paloilmoituslaitteet ja viestivälineet. Yksityisten automaattisia palohälytys- ja sprinklerilaitteita kytkettiin palolaitoksen vastaanottokeskuksiin vuoden aikana 22, ja vuoden lopussa oli niitä kytketty pääpaloaseman keskuksen 79 ja Kallion paloaseman keskuksen 28.

Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 648 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytyskeskuksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty Puhelinyhdistyksen keskuksen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla. Kallion paloasemalla sijaitsevan sairaankuljetuskeskuksen hälytysnumero oli 0066.

Radiopuhelinliikennettä varten oli pääpaloaseman hälytyskeskuksessa sammutustoiminnan ja Kallion paloasemalla sairaankuljetustoiminnan radiokeskus, joiden vastaanottimet oli sijoitettu Ilmalan vesitorniin ja lähettimet pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle. Seitsemässä päivystysautossa, kolmessatoista paloautossa ja kahdeksassa ambulanssautossa sekä yhdessä erikoisautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelin.

Palopostit ja vedenottopaikat. Kertomusvuoden aikana valmistui 207 uutta vesijohdon palopostia, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 4 249. Kantakaupungissa oli kuusi palokaivoa ja viisi 450 m³:n suuruista sammutus- vesisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 74 palokaivoa ja 8 vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. Hälytystilasto. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 396 kertaa, joista 739 kertaa tulipalon, 26 kertaa nokipalon ja 41 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 9 kertaa happi-kojeavustusta varten, 68 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 406 kertaa vedenpumppausta ym. avunantotyön suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 56 kertaa erehdyksestä, 36 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 15 kertaa ilkkivaltaisesti.

Tulipalosta johtuvat hälytykset suoritettiin 611 tapauksessa puhelimitse ja 94 tapauksessa Puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista numerolla 000. Automaattisella hälytyslaitteella suoritettiin tulipalohälytys 18 tapauksessa ja suullisesti 16 kertaa.

Tulipalot. Tulipaloja sattui Helsingissä kertomusvuonna kaikkiaan 739, joista tammikuussa 61, helmikuussa 36, maaliskuussa 67, huhtikuussa 85, touku-kuussa 82, kesäkuussa 88, heinäkuussa 49, elokuussa 49, syyskuussa 40, lokakuussa 54, marraskuussa 62 ja joulukuussa 66. Tulipaloista sattui 463 klo 6—18 ja 276 klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsiammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 576 eli 78 %, keski-kooisia tulipaloja oli 22 eli 3 % ja palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista, 140 eli 19 %.

Suuria tulipaloja, joiden sammutuksessa tarvittiin samanaikaisesti suurin osa palolaitoksen käytettävissä olevista omista sammutusyksiköistä ja lisäksi VPK-yksiköitä, oli vain yksi eli 0.1 %. Se sattui 1.8. Suomen Kaapelitehdas Oy:n

16. Palotoimi

toimitalossa Pursimiehenkatu 29—31. Mainittuna päivänä oli talon kellarivarastossa tuntunut kaasun hajua, ja vuotoa yritettiin tukkia. Kun tässä epäonnistuttiin hälytettiin paikalle palokunta. Sen saapuessa paikalle sattui kellarissa räjähdys, josta syttyi tulipalo. Räjähdyksessä loukkaantui joitakin palomiehiä ja lähellä olleita pikkupoikia, joista yksi kuoli. Sammutustyötä vaikeutti räjähdyksessä ympäri varastoa sinkoutuneet tavarat ja niiden kehittämä sankka savu. Palokunta pystyi kuitenkin heti rajoittamaan tulen ja estämään sen leviämisen ja parin tunnin sammutustyön jälkeen palo saatiin sammutetuksi.

Kertomusvuonna sattuneet tulipalot jakaantuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Sytymispaikka	Sytymissy																				Yhteensä
	Välilinen tulisija tai savujohdo	Tulsijan tai savuhoorin liikkueminen.	Tulsihasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuhka tai esine	Salama	Sähkölaitteiden huolimaton käsittely	Muut sähköistä aiheutuvat syyt	Tulenarkojen nesteiden huolim. käsittely	Tulitikkujen huolimaton käsittely	Tupakointi	Muu tulen huolimaton käsittely	Räjähäys	Itsesytyys	Hitsaus	Tehdasstoiminnasta aiheutunut kipinä tai kaasumuodostus ym.	Koneosien liikkueminen	Rautatie-, auto- ja höyrylaivaliikenne	Lasten tulen käsittely	Tuho- ja murhapolito	Syy tuntematon	
Asuinhuone	7	7	4	—	1	12	9	2	2	19	14	—	—	12	—	—	—	4	—	3	96
Asuinrakennus	1	1	—	—	6	—	—	—	—	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	6	26
Auto, moottoripyörä	—	—	—	2	—	—	27	10	—	5	5	2	27	3	—	—	—	2	3	4	88
Autotalli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Eteinen	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	7
Hotelli, sairaala ym. yleinen huoneisto	—	—	—	—	—	1	2	1	—	6	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	15
Kaatopaikka	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	33
Katto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Kellari	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5	6	—	1	3	—	—	—	—	—	—	26
Keittiö, keittokomero	1	3	—	1	—	1	1	1	1	3	13	1	1	1	—	—	—	2	4	3	27
Laiva, moottorivene	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	6	—	—	—	—	—	9
Liikehuone	—	—	—	—	—	1	3	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7
Metsä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Muuntaja	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Nurmikko, maasto	—	—	—	1	2	—	—	—	—	24	27	—	—	—	—	—	10	46	6	4	120
Pannuhuone	2	2	3	—	—	—	—	1	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Pesutupa	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Rakennustyömaa	8	26	—	2	—	1	4	2	—	2	4	1	3	12	—	—	—	2	—	5	72
Rautatievaunu	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Roskakuilu	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	12
Roskalaatikko	—	—	—	1	—	—	—	1	—	7	3	—	—	—	—	—	—	1	—	2	15
Sauna	3	2	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Silta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tehdaslaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	2	—	—	—	—	19
Työhuone	1	5	6	—	—	2	—	6	1	6	5	1	6	8	—	—	—	—	—	4	51
Ullakko	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	4	—	—	5	—	—	—	4	—	4	20
Vaja tai ulkorakennus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	1	1	—	—	—	5	5	5	27
Varasto	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	5	—	4	—	—	—	—	—	—	5	19
Yhteensä	26	47	13	19	13	21	61	26	5	94	118	8	58	54	17	4	106	9	22	54	739

16. Palotoimi

P a l o v a h i n g o t. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 6 914 009 000 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 29 985 684 747 mk eli yhteensä 36 899 693 747 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 141 884 009 mk:aan ja kiinteimistön osalta 75 146 878 mk:aan eli yhteensä 217 030 887 mk:aan, joka oli 0.6 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit v. 1952—1960 olivat seuraavat:

1952	0.6	1955	0.5	1958	1.2
1953	0.4	1956	1.0	1959	0.7
1954	0.6	1957	0.7	1960	0.6

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 4 ihmistä, tuhoutui 7 rakennusta kokonaan ja 19 osittain sekä 7 030 m² metsää.

A v u n a n t o- ja p e l a s t u s t y ö t. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 456 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 41 kertaa ja happikojeita lainattiin 9 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedenpumppausta ja annettiin tikapuu- tai muuta avustusta sekä lainattiin kalustoa 406 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviä varten 68 kertaa, joista kuitenkin 15 tapauksessa ei ollut toimintaa. Toiminta koski hukkuvan pelastamista tai hukkuneen etsimistä.

S a i r a a n k u l j e t u s t o i m i n t a. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 14 928 kertaa, joista 12 037 kertaa sairaiden ja 2 891 kertaa tapaturmaisesti yleisellä paikalla loukkaantuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1960 olivat 14 667, 12 482 ja 2 185. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 261:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli noin 41 eli 1 enemmän kuin edellisellä vuonna.

Kuljetukset jakaantuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	942	181	1 123
Helmikuu	813	189	1 002
Maaliskuu	1 041	195	1 236
Huhtikuu	1 112	215	1 327
Toukokuu	973	222	1 195
Kesäkuu	1 239	248	1 487
Heinäkuu	955	237	1 192
Elokuu	968	281	1 249
Syyskuu.....	946	269	1 215
Lokakuu	951	274	1 225
Marraskuu	962	274	1 236
Joulukuu	1 135	306	1 441
Yhteensä	12 037	2 891	14 928

Kuljetusmatkojen pituus oli 190 431 km eli keskimäärin 12.7 km kuljetusta kohti.

Palonehkäisytoiminta

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa oli viikottain mukana palopäällikkö tai palotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin piirustusten seikkaperäinen ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna 20.3.—5.6. ja 18.9.—12.12. välisinä aikoina. Tarkastusten johdosta annettiin kaikkiaan 274 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin neljästä palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja kolmesta laiminlyönnistä poliisiviranomaisille.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin palonehkäisyyden liittyvissä asioissa maistraatille 91, kaupunginhallitukselle 4, kaasulaitokselle 92 ja muille viranomaisille ja yksityisille 106.

Tämän lisäksi suoritettiin 2 075 pyydettyä tarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Palomestarit suorittivat ao. palopiireissään järjestystarkastuksia.

Palopäällystö ja alipäällystö piti vuoden aikana sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa sekä opintopäivillä ja kursseilla ja Valtion palokoulussa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous

Vuoden alusta lukien oli nuohouspiirien lukumäärä 16. Aikaisempi V nuohouspiiri poistettiin nimittäin vuodenvaihteessa ja sen alue liitettiin III, IV ja VI nuohouspiireihin. Samalla siirrettiin Korkeasaari ja Hylkysaari III nuohouspiiristä VIII piiriin ja piirin rajoja tarkistettiin muissakin kohdissa. Piirinuohooja Sem Lindström oli oikeutettu toimimaan eläkeiän saavuttaneena II nuohouspiirin piirinuohoojana kertomusvuoden loppuun.

Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla 90, josta 16 oli piirinuohoojaa, 16 etumiestä, 52 nuohoojaa ja 6 oppilasta.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa piirissä 12 kertaa ja erityiskohteiden nuohous palojärjestyksen mukaisesti. Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiireissään yleiseen palotarkastukseen, johon kului yhteensä 327 tarkastuspäivää eli keskimäärin 20 päivää piiriä kohti. Lisäksi suorittivat piirinuohoojat 2 570 muuta tarkastusta sekä kukin vuorollaan nokipalopäivystystä Kallion paloasemalla.

Palotarkastaja tarkasti jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Kertomusvuonna sattui 26 nokipaloa ja niiden lukumäärä on viimeisenä kymmenvuotiskautena ollut seuraava:

1952	69	1954	48	1956	58	1958	55	1960	40
1953	51	1955	40	1957	39	1959	28	1961	26

Menot ja tulo:

Palolaitoksen menot nousivat toimintavuoden aikana n. 416 mmk:aan. Palkkamenojen osuus oli 304 mmk ja kalustonhankinnat 43 mmk. Kalustonhankintamäärärahoista siirtyi seuraavaan vuoteen 10.3 mmk. Menojen nousu edelliseen vuoteen verrattuna oli n. 70 mmk, mikä lähinnä johtui kohonneista palkkamenoista mutta myös Haagan uuden paloaseman kalustonhankinnoista.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	635 000	431 600	+ 203 400
Vakinaiset viranhaltijat.....	204 440 840	213 690 509	—9 249 669
Tilapäiset viranhaltijat	1 110 120	1 304 760	— 194 640
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	10 963 400	9 832 199	+1 131 201
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	2 500 000	833 666	+1 666 334
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	43 500 000	47 101 582	—3 601 582
Muut palkkamenot	16 750 000	17 768 489	—1 018 489
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	12 600 000	13 087 220	— 487 220
Kiinteän käyttöomaisuuden korot ja pois- tot	17 054 055	17 054 055	—
Vuokra	2 268 780	2 035 890	+ 232 890
Lämpö	8 273 900	6 334 496	+1 939 404
Valaistus	2 700 000	2 822 612	— 122 612
Siivoustarvikkeet	300 000	296 704	+ 3 296
Vedenkulutus	760 000	526 540	+ 233 460
Puhtaanapito	1 150 000	838 486	+ 311 514
Kaluston hankinta	38 000 000	38 000 000	—
Palokaluston hankinta väestönsuojelutar- koituksiin	5 000 000	5 000 000	—
Kiinteistöjen kunnossapito	5 600 000	4 315 520	+1 284 480
Kaluston kunnossapito	6 400 000	7 455 014	—1 055 014
Painatus ja sidonta.....	3 200 000	3 200 000	—
Tarverahat	1 520 000	1 409 956	+ 110 044
Vaatteiden pesu	748 000	747 247	+ 753
Lääkintähuolto	250 000	193 724	+ 56 276
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	125 524	+ 24 476
Autojen käyttö	5 826 000	5 792 183	+ 33 817
Vakuutusmaksut	600 000	674 448	— 74 448
Yhteensä	392 300 095	400 872 424	—8 572 329

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 600 000 mk, esi-
kaupunkialueiden vapaaehtoisille palokunnille 5 mmk ja Vakinaisten Palomiesten
Osuusruokalalle 300 000 mk eli avustuksia yhteensä 5.9 mmk. Palolaitoksen raken-
nusten peruseränsäilykseen käytettiin yhteensä 10 034 000 mk.

Tulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuina n. 1 mmk:lla. Sairaalavirasto korvasi palolaitokselle sairaankuljetustoiminnan nettomenot 18 991 460 mk. Varsinaisista sairaankuljetusmaksuista kertyi tuloja 6 764 940 mk, luontoisetukorvauksista 2 341 499 mk, vuokrista 4 115 370 mk ja avunantotoista 3 161 121 mk. Kaikkiaan nousivat tulot yhteensä 35 374 390 mk:aan.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 550 389 mk ja tuloja kertyi 697 154 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 140 000 mk pääomaan, joka vuoden lopussa nousi 2 455 359 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopussa lisäksi 253 579 mk.

Gösta Waseniuksen rahaston korkotulot olivat 38 491 mk. Rahasto sai 100-vuotisjuhlien aikana vastaanottaa lahjoituksina yhteensä 97 000 mk. Rahastolla ei ollut vuoden aikana menoja. Vuoden lopussa siirrettiin käyttövaroista 100 000 mk pääomaan, joka silloin nousi 377 023 mk:aan. Käyttövaroja jäi seuraavaan vuoteen 147 879 mk.

Palolaitos sai 100-vuotispäivänä vastaanottaa vakuutusyhtiöiltä 1 mmk:n lahjoituksen, mitkä varat korkoineen 10 vuoden aikana on käytettävä paloalipäällystön ja -miehistön ammattitaidon kehittämiseen. Lahjoituksesta muodostettiin erityinen rahasto.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 441 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 2, paloautoja kiintopumppuineen 19, kuorma-autoja 1, moottoriruiskuja 17, vesisäiliöitä 20, joiden yhteinen tilavuus oli 26 000 l, 3":n letkua 4 560 m, 2":n letkua 2 490 m ja 1 1/2":n letkua 2 640 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta ja yksi laitospalokunta.

Varapalokuntien toiminta oli kertomusvuoden aikana seuraava:

Varapalokunta	Hälytysten luku		Yhteensä
	Kaupunki- alueella	Kaupunki- alueen ulko- puolella	
Helsingin VPK	2	—	2
Degerön »	7	—	7
Haagan »	15	—	15
Karjalaisten »	4	—	4
Kaarelan »	4	18	22
Lauttasaaren »	7	—	7
Malmin »	43	—	43
Marjaniemen »	7	—	7
Munkkiniemen »	21	—	21
Oulunkylän »	14	—	14
Pakinkylän »	7	—	7
Pitäjänmäen »	4	1	5
Puistolän »	40	4	44
Pukinmäen »	37	—	37
Tapanilan »	32	—	32
Vanhan Käpylän »	5	—	5
Vartiokylän-Mellunkylän »	10	—	10
Yhteensä	259	23	282